

OUDHEIDKUNDIGE KRONIEK

In de jaren '20 van de vorige eeuw publiceerde Alfons Van Werveke in de "Gazet Van Gend" de hier onderstaande twee stukjes.

Wellington tegen het "Journal de la Flandre"

25 Juli 1817 schreef Wellington, de held van Waterloo, aan den prokureur des konings te Cent, dat hij een proces voor laster inspande tegen den uitgever van het "Journal politique, administratif, judiciaire, commercial en littéraire de la Flandre orientale et occidentale".

Dit blad, waarvan het eerste nummer 12 April 1816 verscheen, gaf zijn laatste nummer einde April 1818 uit. Tot opstellers had het achtereenvolgens Lallemand en Rioust, en het telde onder zijn medewerkers Azais, Béry de St-Vincent, Cauchois Lémaire, Wallez, abt De Feere, advocaat Donny, Cornelissen, enz.

Rioust was een Franschman, naar België gevlucht om een uitgave, door de Fransche regeering van Louis XVIII aangeslagen. Het blad had dus weinig genegenheid voor het bewind, dat na den slag van Waterloo aan het roer was gekomen en minder nog voor Engeland.

14 Juli 1817 verscheen een naamloos stuk van een Parijschen briefwisselaar, Alexandre d'Ivry, waar o.a. in te lezen stond: "Parijs: De heer De Bru, intendant van Martinique, zijn gezag te buiten gegaan zijnde door verschillende officieren in de boeien te slaan en naar Frankrijk te zenden onder voorwendsel van bonapartisme, zoo heeft het ministerie in zijn politiek, geoordeeld dat het betaamde hem te vervangen, en de "Quotidienne" had de benoeming van den heer Esmangard aangekondigd. Een bevel van het ministerie van politie schrijft voor dit nieuws niet te verbreiden. Men is van gevoelen dat, aangezien de heer De Bru de kolonie zeer goed bestuurt ten voordeele van een vreemde regeering, lord Wellington heeft verlangd hem in zijn ambt te behouden. Er is niets meer noodig om hem in zijn eervolle bediening te laten".

Het blad liet dus verstaan, dat Wellington zich bemoeid had met het inwendig bestuur van Frankrijk. "Wellington, prins van Waterloo" schreef 25 Juli 1817 aan den procureur des konings te Gent: "Dit artikel raakt mij in mijn eer; het kwetst de hoedanigheid, waarmede ik ben bekleed niet minder dan mijn principes. Het is dus mijn plicht een aanklacht in te dienen". Gedurende het onder-

zoek, dat volgde, verklaarde de uitgever, het handschrift niet meer te hebben en hij weigerde den naam van den briefwisselaar te doen kennen. Hij werd geroepen voor de rechtbank te Gent voor laster bij middel van de pers. De hertog van Wellington eischte 10.000 gulden schadeloosstelling en het recht het vonnis ten getale van 2000 afdrukken te verspreiden ten koste van den uitgever.

De zaak werd 1 September 1817 bepleit. De procureur eischte de veroordeeling van den uitgever tot één maand gevangenisstraf, 300 gulden boete en berooving van zijn burgerrechten gedurende vijf jaar. 7 September verklaarde de rechtbank Wellington's vraag niet ontvankelijk. De hertog en het openbaar ministerie gingen tegen dit vonnis in beroep. De zaak, voor het verbrekingshof te Brussel gebracht, sluisde wat uit.

9 Juli 1818, hield het hof van verbreking zich met het geding tegen het "Journal" bezig. Daar de uitgever aan Wellington geschreven had om hem een vergelijk voor te stellen, zoo verklaarden 's hertogs advocaten wel te willen toestemmen de zaak uit te stellen tot wanneer de beschuldigde antwoord had gekregen, maar ze voegden er aan toe, dat het voorstel dan alleen kans tot aanneming kon hebben, als de naam van den schrijver van het artikel zou bekend gemaakt worden. 27 Juli 1818 veroordeelde het hof van verbreking den uitgever van het "Journal" tot één maand gevangenisstraf, het verlies van zijn burgerrechten gedurende vijf jaar, 25 gulden boete en de kosten van twee gedingen; daarbij mocht het vonnis gedrukt en aangeplakt worden ten getale van 500 afdrukken op de plaatsen door Wellington aan te duiden binnen de grenzen van het koninkrijk.

Een van onze groote rechtsgeleerden heeft zich destijds beziggehouden met het geding Wellington-Journal de la Flandre. De veroordeling scheen hem toe "onverdiend en niet te rechtvaardigen", onder andere "omdat de elementen van den laster ontbreken". Hij eindigt zijn opstel met "zijn spijt uit te drukken dat de luister van een grooten naam de rechters van Brussel heeft verblind en dat ze de weegschaal van het gerecht niet met vaste hand hebben gehouden en rechtvaardig hebben geoordeeld in een zaak tusschen den machtige overwinnaar van Waterloo en den nederigen drukker van Gent". Met de wetenschap van de rechten en de wetten zijn wij niet vertrouwd, maar, als elkeen, oordelen wij de daden van anderen. Wij deelen de meening niet van den rechtsgeleerde. Het vervolgde opstel schijnt ons toe duidelijk te zeggen dat Wellington zich bemoeit met de binnenlandsche zaken van Frankrijk. Dat belet ons niet van oordeel te zijn, evenals de rechtsgeleerde, dat Wellington beter hadde gedaan geen vervolging in te spannen.

Overblijfsels van de vestingen

Het plaatsen van de buizen voor het Bockwater heeft de grondvesten blootgelegd van de vroegere vestingen vóór den grooten ingang van Sint-Maartenskerk op Ekkergem.

Ze dagteekenen van 1578. Ze bestaan uit een mengsel van baksteen en van Doorniksche blauwe steen, gelegd in een zeer harden mortel met veel kalk bereid. Buitengewoon sterk is dat bouwwerk, zoodat men het slechts met groote moeite kon doorbreken.

Destijds waren de vestingen zeer hoog vóór de kerk, en 't is alzoo, dat men moet uitleggen, hoe de vloer der kerk zooveel hooger ligt dan de straat, evenals de dorpel der eerste huizen van de Ekkergemstraat en van de Ekkergemlaan. De vestinggracht lag aan de buitenzijde van de huidige laan en is pas vóór een vijftigtal jaren geheel verdwenen. Heel de vesting heette men **bolwerk** en 't is van dat woord dat het **Fransche boulevard** komt.

Alfons Van Werveke
